

Sygn. akt I C 285/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lipca 2020 roku

Sąd Rejonowy w Golubiu-Dobrzyniu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Wioletta Łopatowska-Bąkiewicz
Protokolant:	sekretarz sądowy Agnieszka Malinowska

po rozpoznaniu w dniu 7 lipca 2020 r. w Golubiu-D.

sprawy z powództwa (...) S.A. w W.

przeciwko Powiatowi G.- (...), Powiatowi (...), Gminie Z., Gminie M. G., Gminie G., Gminie R.

o ukształtowanie stosunku prawnego

1. Oddała powództwo.
2. Zasądza od powoda (...) S.A. w W. na rzecz pozwanych: Powiatu G.- (...), Powiatu (...), Gminy Z., Gminy M. G., Gminy G. i Gminy R.

kwoty po 3617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

sędzia

Wioletta Łopatowska-Bąkiewicz

I C 285/19 Uzasadnienie

Powód (...) S. A. z siedzibą w W. w dniu 5 listopada 2018 roku złożył pozew o ukształtowanie stosunku prawnego przeciwko Gminie Z.. Ponadto pozew o ukształtowanie stosunku prawnego przez powoda (...) S.A. wniesiony został również przeciwko pozwanym: Gmina M. G., Powiat G.- (...), Gmina G., Gmina K., Gmina R., Gmina Z. oraz przeciwko Pozwanemu Powiat (...). Postanowieniami z dnia 13.11.2018 r (k. 70, k. 105 akt i k 141) oraz postanowieniami z dnia 20.11.2018 r. (k. 179 i k. 218 akt) sprawy przeciwko pozostałym pozwanym zostały połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą przeciwko pozwanemu Gminie Z..

W piśmie z dnia 18 grudnia 2018 roku (k. 301 akt) pozew skierowany przeciwko Gminie K. został cofnięty i postanowieniem z dnia 8 kwietnia 2019 roku postępowanie w tej części zostało umorzone (postanowienie k. 579-580 akt).

Ze względu na zgłoszony zarzut niewłaściwości miejscowej sądu sprawa przeciwko pozwanemu Gminie Z. została odrębnie zarejestrowana i przekazana według właściwości miejscowej do innego sądu (k. 578 akt).

W pozwie przeciwko Gminie Z. (k. 2-34) powód (...) S.A. z siedzibą w W. wniosła o zmianę stosunku prawnego łączącego strony tj. umowy (...) z dnia 26.05.2017 roku o zamówienie publiczne pod nazwą „ (...) Grupa Zakupowa. Dostawa energii elektrycznej w okresie od 01.07.2017 r. do 30.06.2019 r.” w ten sposób, by sąd zwiększył wysokość ustalonej w umowie stawki wynagrodzenia (ceny jednostkowej) powoda począwszy od dnia 1 lutego 2018 roku z kwoty 212,25 zł netto za 1 MWh do 269,49 zł netto za 1 MWh, ewentualnie o rozwiązanie umowy oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

W pozwie przeciwko Gminie M. G. (k. 38-67) powód (...) S.A. z siedzibą w W. wniosła o zmianę stosunku prawnego łączącego strony tj. umowy (...) z dnia 19.10.2017 roku o zamówienie publiczne pod nazwą „ (...) Grupa Zakupowa. Dostawa energii elektrycznej w okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.” w ten sposób, by sąd zwiększył wysokość ustalonej w umowie stawki wynagrodzenia (ceny jednostkowej) powoda począwszy od dnia 1 lutego 2018 roku z kwoty 212,74 zł netto za 1 MWh do 269,98 zł netto za 1 MWh, ewentualnie o rozwiązanie umowy oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

W pozwie przeciwko Powiatowi G.- (...) (k. 72-102) powód (...) S. A. z siedzibą w W. wniosła o zmianę stosunku prawnego łączącego strony tj. umowy (...).273.6.2017 z dnia 19.10.2017 roku o zamówienie publiczne pod nazwą „ (...) Grupa Zakupowa. Dostawa energii elektrycznej w okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.” w ten sposób, by sąd zwiększył wysokość ustalonej w umowie stawki wynagrodzenia (ceny jednostkowej) powoda począwszy od dnia 1 lutego 2018 roku z kwoty 212,74 zł netto za 1 MWh do 269,98 zł netto za 1 MWh, ewentualnie o rozwiązanie umowy oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

W pozwie przeciwko Gminie G. (k. 107-139) powód (...) S. A. z siedzibą w W. wniosła o zmianę stosunku prawnego łączącego strony tj. umowy (...) z dnia 26.05.2017 roku o zamówienie publiczne pod nazwą „ (...) Grupa Zakupowa. Dostawa energii elektrycznej w okresie od 01.07.2017 r. do 30.06.2019 r.” w ten sposób, by sąd zwiększył wysokość ustalonej w umowie stawki wynagrodzenia (ceny jednostkowej) powoda począwszy od dnia 1 lutego 2018 roku z kwoty 212,25 zł netto za 1 MWh do 269,49 zł netto za 1 MWh, ewentualnie o rozwiązanie umowy oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

W pozwie przeciwko Gminie R. (k. 181-214) powód (...) S. A. z siedzibą w W. wniosła o zmianę stosunku prawnego łączącego strony tj. umowy (...).272.5.2017 z dnia 30.06.2019 roku o zamówienie publiczne pod nazwą „ (...) Grupa Zakupowa. Dostawa energii elektrycznej w okresie od 01.07.2017 r. do 30.06.2019 r.” w ten sposób, by sąd zwiększył wysokość ustalonej w umowie stawki wynagrodzenia (ceny jednostkowej) powoda począwszy od dnia 1 lutego 2018 roku z kwoty 212,25 zł netto za 1 MWh do 269,49 zł netto za 1 MWh, ewentualnie o rozwiązanie umowy oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

W pozwie przeciwko Powiatowi (...) (k. 262-292) powód (...) S. A. z siedzibą w W. wniosła o zmianę stosunku prawnego łączącego strony tj. umowy (...) z dnia 26.05.2017 roku o zamówienie publiczne pod nazwą „ (...) Grupa Zakupowa. Dostawa energii elektrycznej w okresie od 01.07.2017 r. do 30.06.2019 r.” w ten sposób, by sąd zwiększył wysokość ustalonej w umowie stawki wynagrodzenia (ceny jednostkowej) powoda począwszy od dnia 1 lutego 2018 roku z kwoty 212,25 zł netto za 1 MWh do 269,49 zł netto za 1 MWh, ewentualnie o rozwiązanie umowy oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu tych pozwów powód podniósł, że powód złożył ofertę na dostawę energii elektrycznej dla powyższych podmiotów kalkulując cenę przy uwzględnieniu stawki zakupu energii, które występowały we wcześniejszym okresie oraz wszystkie pozostałe, możliwe do przewidzenia na dzień składania ofert, koszty realizacji zamówienia. Począwszy od lutego 2018 roku powód zaczął jednak odnotowywać nieoczekiwany, niemożliwy do przewidzenia na dzień składania oferty wzrost cen zakupu energii czarnej na Towarowej Gieldzie (...) w stosunku do zakładanych w dniu składania ofert cen średnich kosztów nabycia energii i tak zdaniem powoda: w lutym 2018 r. nastąpił wzrost o 17,04 %, w marcu 2018 r. o 24,30%, w kwietniu 2018 r. o 12,61%, a w maju 2018 r. o 24,06%. W uzasadnieniu pozwów powód podniósł, że tego względu nie tylko nie odnotował zysku z tytułu realizacji umowy, ale poniósł z tego powodu straty. Powód informował pozwanych o wystąpieniu w okresie realizacji zamówienia niespotykanego wcześniej na

rynku energii elektrycznej wzrostu cen, który w ocenie powoda jest związany z niemożliwym do przewidzenia, na dzień składania ofert, wzrostem energii elektrycznej na Towarowej Giełdzie (...). Powód wskazywał również, że zaistniały wzrost cen jest na tyle znaczący i wcześniej niespotykany na rynku, że w dniu 06.06.2018 roku Prezes Urzędu Regulacji Energetyki poinformował, że wspólnie z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów i Komisją Nadzoru Finansowego podjęto badanie sytuacji wzrostu cen na rynku hurtowym energii elektrycznej i indeksów giełdowych. Tym powód uzasadnił swoje roszczenia. Wzrost cen energii, który nastąpił począwszy od lutego 2018 roku był nadzwyczaj wysoki i był skutkiem nadzwyczajnej zmiany stosunków, której ani powód ani inni oferenci biorący udział w zamówieniu nie mogli przewidzieć w dacie składania ofert.

W odpowiedzi na pozew (k. 303-306) pozwana Gmina G. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu pełnomocnik tego pozwanego podniósł, że powód jako wykonawca umowy powinien przewidzieć możliwość zmiany cen rynkowych na rynku energii elektrycznej bowiem uwarunkowania rynkowe, zwiększające się koszty uprawnień do emisji dwutlenku węgla i inne uwarunkowania zewnętrzne, mogące wpłynąć na zmianę wysokości cen, były znane już wówczas od kilku lat.

Pełnomocnik pozwanego Powiatu G.- (...) w odpowiedzi na pozew (k. 308-327 akt) wniósł o oddalenie powództwa i zwrot kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu podał, że nie doszło kumulatywnego spełnienia przesłanek uprawniających do żądania ukształtowania stosunku prawnego przez sąd. Strona powodowa w dniu 31 grudnia 2018 roku dostarczyła pozwanemu całość energii, wynikającej z umowy, toteż zobowiązanie wygasło. Powód, zdaniem pozwanego nie może żądać zmiany wysokości świadczenia, skoro zostało ono spełnione obustronnie. Ponadto zdaniem pozwanego przywoływana przez powoda zmiana cen energii elektrycznej nie miała charakteru nadzwyczajnego, gdyż mieściła się w normalnym ryzyku kontraktowym, a ponadto powód nie kontraktował dostaw energii, a podjął ryzyko jej zakupu na bieżąco, toteż ryzyko to nie może być przerzucone na pozwanego. Dodatkowo, zdaniem pozwanego, powód nie wykazał, że wystąpiła kolejna przesłanka dochodzenia roszczenia, która wymaga by wskutek nadzwyczajnej zmiany stosunków zaistniała trudność w spełnieniu świadczenia lub groźba rażącej straty.

Pełnomocnik pozwanego Gminy G. w odpowiedzi na pozew (k. 357-358 akt) wniósł o oddalenie powództwa i zwrot kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu wskazał, że powód nie wykazał materialnoprawnych przesłanek żądania zmiany łączącego strony stosunku zobowiązaniowego, a ponadto mógł wstrzymać się ze spełnieniem świadczenia kalkulując, że korzystniejsze byłoby zapłacenie ewentualnych kar umownych aniżeli dostarczanie energii i powiększanie straty.

W odpowiedzi na pozew złożonej przez pozwanego Powiat (...) (k. 477-483 akt) podano, powództwo winno być oddalone wraz ze zwrotem kosztów procesu na rzecz pozwanego. W ocenie pozwanego powód nie wykazał spełnienia przesłanek zmiany okoliczności, których strony nie brały pod uwagę przy zawieraniu umowy, podane okoliczności mieszczą się w ramach zwykłego ryzyka gospodarczego, a ponadto powód kontraktując energię na giełdzie mógł zabezpieczyć poziom ceny zakupu energii czego nie uczynił.

W odpowiedzi na pozew udzieloną przez pozwanego Gminę Z. (k. 494-500) pełnomocnik wniósł o oddalenie powództwa i zwrot kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu podał, że strona powodowa wywiązała się w całości ze świadczenia, a na mocy porozumienia z dnia 6 sierpnia 2018 roku. Umowę o dostawę energii elektrycznej zawartą w dniu 26 maja 2017 roku na zasadzie tego porozumienia rozwiązano z dniem 31 października 2018 roku, toteż zobowiązanie wygasło. Pełnomocnik podał również, że w umowie na dostawę energii elektrycznej z dnia 26.05.2017 roku strony utworzyły własną regulację nieprzewidzianych następstw zmiany stosunków, wśród których nie znalazła się zmiana cen energii elektrycznej, a ponadto nie zostały spełnione ustawowe przesłanki warunkujące zastosowanie klauzuli rebus sic stantibus.

W odpowiedzi na pozew pozwanego Gminy R. (k. 529-532 akt) pełnomocnik wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Pełnomocnik pozwanego podał, że strony nie są już związane umową, bowiem w konsekwencji zawarcia porozumienia o rozwiązaniu umowy sprzedaży energii elektrycznej z dnia 26 maja 2017 roku nr (...)272.5.2017 z dniem 31 października 2018 roku wygasł łączący strony stosunek

zobowiązaniowy. Kolejnym zarzutem zgłoszonym w odpowiedzi na pozew było to, że powód nie wykazał przesłanek umożliwiających uwzględnienie powództwa.

Sąd ustalił co następuje.

Powód (...) S.A. z siedzibą w W. zawarł z pozwanym Gminą Z. w dniu 26 maja 2017 roku umowę, w wyniku dokonanego przez pozwanego wyboru oferty powoda, w ramach przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na dostawę energii w okresie pod nazwą „ (...) Grupa Zakupowa. Dostawa energii elektrycznej w okresie od 01.07.2017 r. do 30.06.2019 r”. W umowie strony ustaliły cenę za każdą MWh w wysokości 212,25 zł netto plus należny podatek VAT. Łączną ilość energii, która miała zostać dostarczona oszacowano na 871,12 MWh o łącznej wartości 184.895,22 zł. netto Postępowanie o wyłonienie dostawcy energii było prowadzone w trybie przetargu nieograniczonego pod nazwą „ (...) Grupa Zakupowa. Dostawa energii elektrycznej w okresie od 01.07.2017 r. do 30.06.2019 r.”.

(dowód; umowa sprzedaży energii k. 12-23 akt).

Zamawiający w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, rozdział XIII pkt 4, wskazał co powinna uwzględniać cena jednostkowa podana przez wykonawcę. Ponadto w specyfikacji podano, że ceny jednostkowe brutto za 1 MWh podane przez wykonawcę pozostaną przez cały okres realizacji umowy niezmienione. Dostawca energii dokonywał zakupów energii na Towarowej Giełdzie (...) na bieżąco, zamiast dokonać jej kontraktacji na dostawę zgodnie z zawartymi umowami z pozwanymi.

(dowód: formularz oferty k. 505-527, zeznania świadków nagranie z dnia 27.06.2019 r : M. B. 00:06:07-00:20:22, D. B. 00:22:24-00:41:30, A. M. 00:57:03-01:41:31, J. L. 00:43:38-00:56:09)

W trakcie realizacji zamówienia powód poinformował pozwanego o wystąpieniu niespotykanego wzrostu cen energii elektrycznej, który zdaniem powoda był niemożliwy do przewidzenia na dzień składania ofert. Powód przedstawił opracowanie w postaci analizy nadzwyczajnego i niespodziewanego wzrostu cen energii w roku 2018, z którego wynikało, że nastąpił znaczący i wcześniej nie spotykany na rynku wzrost cen z niemożliwym do przewidzenia, na dzień składania oferty, wzrostem cen energii elektrycznej na Towarowej Giełdzie (...). Powód nie przewidział, że w 2018 roku nastąpi znaczący wzrost cen energii na Towarowej Giełdzie (...). Wzrost ten był wyższy niż przyjęte kalkulacje ceny. Komponentami ceny energii jest tzw. cena czarna czyli cena na giełdzie, koszt certyfikatów, akcyza, współczynnik ryzyka oraz marża. Oferta zakładała niższy współczynnik wzrostu ceny oraz współczynnika ryzyka. Przyjęcie zwiększonego współczynnika spowodowałoby spadek konkurencyjności oferty powoda.

(dowód: zeznania świadka K. K. (1) nagranie z dnia 26.02.2020 r. 00:07:14-00:12:37 k. 683-684, oraz zeznania świadka K. K. (2) z dnia 11.10.2019 r. 00:02:50-00:04:56 k. 641-642 akt).

Powód przedstawił analizę nadzwyczajnego i niespodziewanego wzrostu cen energii w roku 2018, z którego wynikało że wysoki wzrost cen energii w 2018 roku był nieprzewidywalny zarówno dla organów administracyjnych jak i gospodarki gdyż dwa główne czynniki wpływające na wzrost cen czyli: wzrost cen węgla i cen uprawnień na emisję CO2 nie były wystarczające do usprawiedliwienia poziomu wzrostu. Jednocześnie z analizy tej wynika, że firmy zajmujące się obrotem energią elektryczną z reguły kontraktują sprzedaż energii elektrycznej.

(dowód: analiza wzrostu cen przedłożona przez powoda. k. 25-34 akt).

Pozwana Gmina Z. w odpowiedzi na to pismo przesłała do strony powodowej informację, że nie wyraża zgody na podwyższenie stawki jednostkowej za MWh, natomiast dopuszcza możliwość wcześniejszego rozwiązania umowy. Porozumieniem z dnia 6 sierpnia 2018 roku umowa o dostawę energii została rozwiązana na zasadzie porozumienia stron z dniem 31 października 2018 roku.

(dowód: porozumienie k. 24 akt).

Na podobnej, jak wyżej, zasadzie została zawarta umowa o dostawę energii elektrycznej pomiędzy powodem, a Gminą G.. Umowę zawarto po przetargu przeprowadzonym w ramach (...) Grupy Zakupowej w dniu 26 maja 2017 roku. Łączna ilość energii, która miała być dostarczona przez powoda w okresie obowiązywania umowy została oszacowana na 216,86 MWh o łącznej wartości 46028,54 zł netto. Propozycja powoda dotycząca zmiany cen energii w trakcie trwania umowy nie została przyjęta przez pozwanego.

(dowód: umowa k. 117-126, pismo pozwanego k. 127-139 akt).

W ramach tego przetargu powód zawarł również z Gminą R. w dniu 26 maja 2017 roku umowę (...).272.5.2017 na szacowaną ilość energii 923.06 MWh o łącznej wartości 195919,49 zł netto. Pismem z dnia 13.06.2018 roku powód zwrócił się o zmianę ceny dostarczanej energii. W konsekwencji zawarto porozumienie mocą którego umowa sprzedaży energii elektrycznej z dnia 26.05.2017 roku została rozwiązana z dniem 31.10.2018 roku.

(dowód: umowa k. 191-200 akt).

W ramach zamówienia publicznego pod nazwą „ (...) Grupa Zakupowa. Dostawa energii elektrycznej w okresie od 01.07.2017 r, do 30.06.2019 r.” (...) S.A. zawarła w dniu 26.05.2017 roku umowę na dostawę energii również z Powiatem (...). Szacowana ilość energii w okresie objętym umową wynosiła 869,20 MWh na kwotę 184487,70 zł netto. Podobnie jak w pozostałych umowach powód zażądał w piśmie z dnia 13.06.2018 roku podwyższenie ceny dostarczanej energii.

(dowód: formularz oferty k. 485-492 akt, umowa k. 272-279, pismo powoda k. 280-292 akt).

Powód (...) S.A. został wyłoniony w ramach przetargu na dostawę energii elektrycznej również przez „ (...) Grupę Zakupową. Dostawa energii elektrycznej w okresie 01.01.2018 r do 31.12.2018 r.”. Oferta powoda w ramach przeprowadzonego postępowania w trybie zamówień publicznych została przyjęta przez pozwanego Gminę M. G.. Umową z dnia 19 października 2017 roku powód zobowiązał się dostarczyć energię elektryczną do obiektów powwanej Gminy M. G-D w szacunkowej ilości 446,86 MWh o łącznej wartości 95065 zł netto. Pismem z dnia 13.06.2018 roku powód wniósł o zmianę ceny dostarczanej energii z uwagi na nadzwyczajną zmianę stosunków spowodowaną wzrostem cen energii na giełdzie, ale propozycja ta nie została przyjęta.

(dowód: umowa k. 48-52, pismo powoda k. 53-67 akt).

W ramach przetargu przygotowanego przez „ (...) Grupę Zakupową. Dostawa energii elektrycznej w okresie 01.01.2018 r do 31.12.2018 r.” została zawarta w dniu 19 października 2017 roku pomiędzy powodem, a pozwanym Powiatem G.- (...) umowa (...).273.6.2017. Łączna ilość energii, która miała zostać dostarczona przez powoda w okresie obowiązywania tej umowy została oszacowana na 376,71 MWh o łącznej wartości 80141,29 zł netto. Wobec wzrostu ceny energii na giełdzie powód zwrócił się, bez rezultatu, do Powiatu G-D o zmianę ustalonej w umowie ceny energii.

(dowód: specyfikacja istotnych warunków zamówienia k. 331-356 akt, umowa k. 82-89 akt, pismo k. 90-102 akt).

Przed Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów prowadzone było przeciwko (...) S. A. postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów i decyzją dnia 27 grudnia 2017 roku numer (...)61-2/15/LP/EJ zostało uprawdopodobnione stosowanie takich praktyk przez spółkę.

(dowód: decyzja k. 359-362 akt).

Sąd zważył co następuje.

Powyższy stan faktyczny ustalony został na podstawie przedłożonych przez strony dokumentów, które nie były kwestionowane. Środkiem dowodowym były również zeznania świadków, których zeznania korespondują ze sobą zwłaszcza w części dotyczącej przetargu, kalkulacji ceny oraz zawarcia umów sprzedaży, co spowodowało, że sąd dał im wiarę. Sąd nie dał wiary zeznaniom świadków K. K. (1) i K. K. (2), w części gdy twierdzili, że powód nie mógł przewidzieć

znacznego wzrostu cen energii. Strony umów są profesjonalnymi podmiotami w obrocie gospodarczym. Powód jako profesjonalista na rynku obrotu energią elektryczną, powinien przewidzieć zachowania rynku. Wykonanej na zlecenie powoda analizie nadzwyczajnego i niespodziewanego wzrostu cen energii w 2018 roku sąd nie dał pełnej wiary. Analiza zlecona została przez powoda i trudno uznać ją za miarodajną skoro już w tytule opracowania podano, że wzrost cen energii był nadzwyczajny i niespodziewany. Świadkowie zgodnie twierdzili również, że powód miał możliwość zakontraktowania energii na obsługę umów i w ten sposób uniknąłby znaczącej różnicy w cenie energii na giełdzie. Ponadto, jeżeli kontynuowanie umów generowało straty, powód miał możliwość odstąpienia od umowy płacąc przewidziane w umowie kary, albo jak w przypadku Gminy Z. lub Gminy R. zawarcie porozumienia o wcześniejsze rozwiązanie umów. Powód przystępując do przetargów organizowanych w trybie ustawy z dnia 29.01.2004 roku Prawo zamówień publicznych miał świadomość, że umowy zawarte w tym trybie nie mogą być zmieniane poza przypadkami określonymi w specyfikacji.

Podstawą dochodzenia roszczeń powoda przeciwko pozwanym jest przepis art. 357(1) Kc, zgodnie z którym, jeżeli z powodu nadzwyczajnej zmiany stosunków spełnienie świadczenia byłoby połączone z nadmiernymi trudnościami lub groziłoby jednej ze stron rażąco stratą, czego strony nie przewidziały przy zawieraniu umowy, sąd może po rozważeniu interesów stron, zgodnie z zasadami współzycia społecznego, oznaczyć sposób wykonania zobowiązania, wysokość świadczenia lub nawet orzec o rozwiązaniu umowy. Rozwiązując umowę sąd może w miarę potrzeby orzec o rozliczeniach stron, kierując się zasadami określonymi w zdaniu poprzedzającym.

W przedmiotowej sprawie nie było, zdaniem sądu przesłanek do zastosowania klauzuli rebus sic stantibus. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, nieprzewidywalność wpływu zmiany okoliczności na określone zobowiązanie stanowi, obok kryterium nadzwyczajnej zmiany stosunków, podstawę odróżnienia zwykłego ryzyka kontraktowego, z którym należy się zawsze liczyć, przy zawieraniu umowy, od przypadków ryzyka wykraczającego poza ten zakres – nadzwyczajnego. Powód zawierając umowę miał świadomość, że prawo zamówień publicznych zakazuje zmian postanowień zawartej umowy, w stosunku do treści oferty, na podstawie której dokonano wyboru wykonawcy, chyba że zmiany przewidziane zostały w ogłoszeniu o zamówieniu lub w specyfikacji istotnych warunków zamówienia. W specyfikacji istotnych warunków umowy jak i w zawartych umowach nie przewidziano możliwości zmiany ceny jednostkowej energii za 1 MWh z powodu zmiany ceny energii na Towarowej Giełdzie (...). Jak wynika z omówionego powyżej materiału dowodowego, firmy zajmujące się sprzedażą energii mogą dokonywać kontraktacji na rok z góry lub w dłuższym horyzoncie czasowym, co oznacza, że powód kontraktując energię na Towarowej Giełdzie (...) mógł zabezpieczyć cenę jej zakupu na stałym poziomie nawet przez cały okres umowy z pozwanymi. Fakt niezmienności ceny, czy tylko niewielkich jej zmian, przez wskazany okres czasu poprzedzający zmianę, nie może stanowić skutecznej przesłanki kształtowania umowy przez sąd. Zmienność cen towarów nabywanych na giełdzie np. energetycznej jest immanentną cechą handlu na giełdach. Stanowi to zwykle ryzyko kontraktowe, nie dające podstawy do zastosowania klauzuli nadzwyczajnej zmiany okoliczności. Klauzula ta miałaby zastosowanie tylko w stosunku do zjawisk nietypowych, ustawa mówi bowiem o nadzwyczajnej zmianie stosunków (np. zmian w istniejącym prawie, konflikty zbrojne, epidemie), a nie nadzwyczajnej zmiany sytuacji strony. Nadzwyczajna zmiana stosunków musi być nadto nieprzewidywalna, a co za tym idzie nie może ona wynikać z normalnego stosunku umownego. Z tych względów należało uznać, że powód miał możliwość przewidywania znaczącego wzrostu cen energii i zabezpieczenia się przed nimi. Mógł również doprowadzić do tego by w umowie zawarte zostały odpowiednie zapisy pozwalające na zmianę ceny energii z powodu zmiany sytuacji rynkowej. Ponieważ powód tego nie dokonał jego ryzyko kontraktowe uległo zwiększeniu.

Powód nie wykazał również spełnienia przesłanki utrudnionego spełnienia świadczenia lub groźby rażącej straty. Świadczenie powoda w stosunku do pozwanych zostało, całkowicie spełnione w czasie trwania postępowania. Należy zauważyć, że powództwo z art. 352 (1) Kc zaliczane jest do kategorii powództw o ukształtowanie prawa lub stosunku prawnego, gdyż jego treścią jest dążenie do zmiany lub rozwiązania stosunku prawnego. Modyfikacja stosunku zobowiązaniowego w przypadku zastosowania tego przepisu ma charakter konstytutywny, a zatem kształtować można jedynie istniejący stosunek. Umowy o dostawę energii elektrycznej dla pozwanych Gminy Z. i Gminy R. zostały zakończone przez zawarcie porozumień skracających okres ich obowiązywania, a co do pozostałych pozwanych umowy

zostały zakończone w trakcie trwania niniejszego postępowania. W związku z powyższym stosunek obligacyjny między stronami wygasł.

Okoliczność zmiany wzrostu cen energii w okresie objętym umową nie była sporna między stronami, toteż sąd pominął wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego. Powód jako profesjonalista powinien w odpowiedni sposób uwzględnić w swoich szacunkach ryzyko kontraktowe wzrostu cen energii, a przy zawieraniu umowy zadbać o regulacje zabezpieczające interesy w przypadku zmian cen giełdowych.

Z powyższych względów powództwo zostało oddalone.

Zgodnie z treścią art. 98 Kpc powód, jako strona przegrywająca winien zwrócić każdemu z pozwanych koszty niezbędne do ich celowej obrony. Na koszty te złożyła się kwota wynagrodzenia pełnomocników pozwanych ustalone w oparciu o par 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r w/s opłat za czynności radców prawnych.

sędzia

Wioletta Łopatowska-Bąkiewicz